

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... felperesnek, a ... Ügyvédi Iroda által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen tervezői díj megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 115. sorszámú végzéssel kijavított 2015. július 7. napján kelt 1.G.40.326/2011/110. számú ítélete ellen az alperes részéről 111. sorszámon előterjesztett fellebbezés és a felperes részéről Gf/4. sorszámon előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy a marasztalási összeg után az alperes áfa fizetésére kötelezését mellőzi, egyebekben helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 381.600 (Háromszáznyolcvanegyezer-hatszáz) forint csatlakozó fellebbezési illetéket; ezt meghaladóan a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A Fővárosi Ítéltábla megállapítja, hogy az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság 2015. július 7-én meghozott, a 115. sorszámú végzéssel 2016. április 7-én kijavított 1.G.40.326/2011/110. számú ítéletével alperest a felperes részére 9.511.160 forint + áfa, továbbá 3.461.160 forint + áfa után 2008. április 30. napjától, 4.680.000 forint + áfa után 2010. november 17. napjától, 420.000 forint + áfa után 2010. szeptember 21. napjától, 950.000 forint + áfa után 2011. február 15. napjától az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 301/A. §-ában meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította; az alperest a felperesnek 861.580 forint perköltség, felperest a államnak külön felhívásra 450.000 forint elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte, megállapította továbbá, hogy a fennmaradó 450.000 forint elsőfokú illetéket az állam viseli.

Az ítélet indokolása szerint a felperes a Ptk. 408. §-ára, 216. § (1) és (2) bekezdésére, illetve 361. § (1) bekezdésére alapított, módosított keresetében az alperest 19.050.000 forint + áfa, továbbá a keresetben megjelölt részösszegek után különböző esedékességi időponttól a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni. A marasztalási összegből 13.000.000 forint + áfa és 2008. április 30-ától járó késedelmi kamata megfizetésére az alperes által fenntartott ... Rendelőintézet (a továbbiakban: Rendelőintézet) bővítésének és felújításának az alperes részére 2008 márciusában átadott építési engedélyezési tervdokumentációja elkészítésének ellenértékeként, 4.680.000 forint + áfa és 2010. november 17. napjától esedékes késedelmi kamata megfizetésére a Rendelőintézet kiviteli tervdokumentációja késedelmes szolgáltatására hivatkozással a 2009. szeptember 1-jén megkötött tervezési-vállalkozási szerződés alapján kiállított végszámla szerinti 17.550.000 forint tervezői díj terhére az alperes által késedelmi kötbérként jogosulatlanul elszámolt összegként, 420.000 forint + áfa és 2010. szeptember 21-től esedékes késedelmi kamata megfizetésére a Rendelőintézet lépcsőházának áttervezésével kapcsolatosan elvégzett tervezői munkák ellenértékeként, 950.000 forint + áfa és 2011. február 15-től a késedelmi kamat megfizetésére a Rendelőintézet bővítési és felújítási munkáinak kivitelezése során végzett tervezői művezetési tevékenysége ellenértékeként tartott igényt.

A 2008 márciusában szolgáltatott építési engedélyezési terv ellenértékének megfizetése iránti követelés vonatkozásában tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes mint megrendelő és a felperes mint vállalkozó 2007. december 28-i keltezéssel vállalkozási szerződést kötött az alperes által működtetett Rendelőintézet bővítési, felújítási munkái építési engedélyezési tervének 13.760.000 forint + áfa vállalkozói díj ellenében történő elkészítésére. A szerződésben az I. ütem (építészeti, statikai és talajmechanikai) teljesítési határidejét 2007. december 29. napjában, a II. ütemét (teljes körű szállítás) 2008. február 18. napjában határozták meg. Úgy rendelkeztek továbbá, a vállalkozói díj a teljesítés ütemezésének megfelelően két ütemben kerül kifizetésre, az I. ütem teljesítésekor 6.000.000 forint + áfa, a II. ütem teljesítésekor 7.760.000 forint + áfa összegben. Megállapodtak abban is, hogy a tervezési program változása esetén a tervezői díj módosításra kerül, továbbá, hogy amennyiben a megrendelő részéről a tervezéssel kapcsolatban újabb igények merülnek fel, azok teljesíthetőségéről és költségkihatásáról a tervező 8 napon belül nyilatkozik. Ugyancsak 2007. december 28-i keltezéssel az alperes teljesítésigazolást állított ki (17/A/1.) az I. ütem hiánytalan teljesítéséről, amelyben igazolta, hogy a megrendelés tárgyát szakmailag megfelelőnek tekinti és elfogadja, a dokumentumokat felperes hiánytalanul átadta. Az alperes 2008. január 14-én a szerződés I. üteme teljesítésének ellenértékeként 6.000.000 forint + áfa, összesen 7.200.000 forint vállalkozói díjat kifizetett a felperesnek. A szerződés I. ütemének teljesítését követően a felek újabb megállapodást kötöttek, amelyben felperes a Rendelőintézet bővítésére és felújítására vonatkozó új műszaki tartalmú építési engedélyezési terv elkészítését vállalta. Az engedélyezési tervdokumentációt felperes 2008 márciusában elkészítette és átadta az alperesnek. Ezt követően alperes 2008. május 8-án 7.760.000 forint + áfa, összesen 9.312.000 forint tervezői díjat fizetett ki a felperesnek.

A perben kirendelt ... igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleményét ítélezése alapjául elfogadva, a szakértői véleményben foglaltakat, valamint a tervek elkészítésében a felperes alvállalkozójaként közreműködő ... tanú előadását és azt is értékelve, hogy az utóbb kiadott építési engedély alapjául szolgáló tervek 2008. márciusi átadásának időpontja nem egyezik a 2007. decemberi szerződés szerinti végleges teljesítési határidővel, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, az építési engedély alapjául szolgáló, az alperesnek 2008 márciusában átadott tervek elkészítésére nem a 2007. decemberi szerződés alapján került sor, az alperes állításával szemben e tervek elkészítése tárgyában a felek között újabb megállapodás született. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanakkor nem lehetett megállapítani azt, hogy ez a megállapodás a tervezői díjra mint a tervezési szerződés lényeges tartalmi elemére is kiterjedt volna, a tervezői díjban való megállapodás hiányában pedig a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem

volt megállapítható, hogy a felek között a 2008. márciusi tervek elkészítésére tervezési szerződés jött létre. A tervek ellenértékeként ezért felperes vállalkozói díj címén ellenszolgáltatást nem követelhet, a felek közötti elszámolásra a jogalap nélküli gazdagodás szabályai az irányadók. Ily módon a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján azt kellett vizsgálni, hogy milyen értékű a felperes által az alperesnek nyújtott szolgáltatás, azzal összefüggésben az alperes milyen vagyoni előnyhöz jutott. Az igazságügyi szakértői véleményre utalva továbbá az elsőfokú bíróság kifejtette, az építési engedély alapjául szolgáló tervdokumentáció végleges tervezői díjának összege 22.442.318 forintban állapítható meg, ugyanakkor a mai szakmai gyakorlatban a ... Kamara díjszabása szerint meghatározásra került tervezői díj összegének kb. a fele érvényesíthető a konkrét tervezési feladatoknál. Ebből kiindulva e tervek értéke 11.221.160 forint + áfa összegben állapítható meg. Az engedélyezési terv ellenértékeként az alperes által már kifizetett 7.760.000 forint + áfa figyelembevételével így módon a felperes által teljesített engedélyes tervekkel az alperes 3.461.160 forint + áfa vagyoni előnyhöz jutott, amit köteles a felperesnek visszatéríteni. Ezt meghaladóan a felperes tervezési díj iránti igénye elutasításának volt helye.

A kiviteli tervek késedelmes szolgáltatására hivatkozással a tervezői díj terhére elszámolt kötbérrel kapcsolatos felperesi követelést vizsgálva tényként állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kivitelezési tervdokumentáció elkészítésére irányuló tervezési vállalkozási szerződés megkötését megelőzően a felek 2009. augusztus 11-én egyeztetést tartottak. Az erről készült jegyzőkönyvből (5/F/II/4.) megállapíthatóan az egyeztetés során lényeges elem volt az orvostechikai eszközökre vonatkozó adatszolgáltatás, továbbá, hogy az egyeztetésen elhangzottak alapján az alperes megfelelő információval rendelkezett az adatszolgáltatás teljesítésének részleteiről, annak jelentőségéről, így arról is, hogy az a kiviteli tervek teljesítési határidejét befolyásolja. Az is megállapítható, hogy az egyeztetésen arra tekintettel, hogy a beépítésre kerülő orvosi eszközök vonatkozásában a kiviteli terv szintű adatszolgáltatás csak a pontos gyártmányra és típusra nézve adható meg, a kiviteli tervek elkészítésére a közbeszerzési eljárásban közzétett felhívás szerinti 2009. november 15-i befejezési határidő 2009. december 15-ére módosult annak rögzítése mellett, hogy az eszközbeszerzésre vonatkozó közbeszerzési eljárás eredményeként ezek az információk várhatóan 2009. november közepén fognak rendelkezésre állni. Az alperes tehát azzal számolt, hogy adatszolgáltatási kötelezettségét az orvostechikai eszközökre lefolytatott közbeszerzési eljárás alapján fogja teljesíteni. Ilyen előzmények után került sor 2009. szeptember 1-jén közbeszerzési eljárás keretében a kiviteli tervek elkészítésére irányuló tervezési szerződés megkötésére, amelynek 7. pontjában a tervdokumentációk teljes körű leadásának véghatárideje 2009. december 15-ében került meghatározásra. A szerződés rögzíti azt is, a teljesítési véghatáridő abban az esetben tartható, ha a megrendelő (alperes) részéről a beépítésre kerülő eszközök vonatkozásában a kiviteli terv szintű adatszolgáltatás a befejezési határidőt megelőzően 30 nappal teljesül, abban az esetben pedig, ha ez 2009. november 15-ig nem történik meg, a felek megegyeznek az új befejezési határidő vonatkozásában. Kétségtelen, hogy az alperes 2009. november 12-én e-mailben megküldte felperesnek a beszerzésére kerülő orvostechikai eszközök leírását, a perben kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan szakvéleménye szerint ugyanakkor az alperesi adatszolgáltatás nem tekinthető kiviteli terv szintűnek, annak alapján a kiviteli terv a teljesítési határidőre nem volt elkészíthető. Csak a szállítók adatai alapján lehetett volna elkészíteni azokat a telepítési terveket, amelyek a szakági tervezés alapját képezték volna. Ahhoz, hogy a szakági tervek pontosan elkészíthetők lehessenek, szükség van a műszerekre kiírt közbeszerzési eljárásban nyertes gyártók, illetve beszállítók megnevezésére, a típus megjelölésére, illetve a gépkönyvre, az orvostechikai eszközök műszaki fejlesztési rajzaira. Az orvostechikai eszközbeszerzés kiírására ugyanakkor csak 2010 októberében került sor, a beszerzésre kerülő eszközök konkrét adatait pedig alperes – a kiviteli tervek elkészítésében közreműködő ... orvostechológus tanúvallomásából megállapíthatóan – 2011 márciusában bocsátotta felperes rendelkezésére.

Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a szerződésben rögzített 2015. november 15-i határidőig alperes nem tett eleget a szerződés szerinti adatszolgáltatási kötelezettségének.

E körben az elsőfokú bíróság súlytalannak ítélte az alperes azon hivatkozását, hogy a projekt egyeztetéseken felperes nem tette szóvá az alperesi adatszolgáltatás hiányát. A szerződéskötés körülményeire is figyelemmel ugyanis nyilvánvaló, hogy az alperes tisztában volt az adatszolgáltatás jelentőségével és azzal is, hogy csak a közbeszerzési eljárás lefolytatását követően lesz abban a helyzetben, hogy a szerződésnek megfelelően eleget tudjon tenni adatszolgáltatási kötelezettségének. A perben rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan egyébként felperes az alpereshez intézett több e-mailben is jelezte az adatszolgáltatás hiányát (2009. december 22. - 16/F/7-II.; 2010. november 5. - 16/F/7-I.; 2010. december 18. - 19/F/11-12/2.; 2011. március 3. - 5/F/5.). Mindezek mellett a szakértői vélemény, a tanúvallomások és az okirati bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy a kiviteli tervek határidőre történő elkészítését az épület alaprajzi módosításai is befolyásolták, amelyekre orvosszakmai okból került sor. A szakvélemény szerint továbbá az alperes anélkül vett igénybe tervellenőrt a kiviteli tervek vonatkozásában, hogy az a kiviteli kódex alapján kötelező lett volna, valamint, hogy rendelkezésre állt volna olyan kész, a szakágakkal összehangolt kiviteli terv, ami tervellenőrzésre bocsátható lett volna. Csak munkaközi tervek álltak rendelkezésre, amelyeket a tervellenőrök javításra többször visszaküldtek az egyes szakági tervezőknek, emiatt a tervellenőrzés folyamata elhúzódott, ez a körülmény szintén hozzájárult a kiviteli tervek szolgáltatási késedelméhez.

Mindezekből következően a kiviteli tervek késedelmes elkészítése a Ptk. 302. § b) pontja szerint jogosulti késedelemnek minősülő alperesi magatartásra vezethető vissza, ami a Ptk. 303. § (3) bekezdése értelmében a felperes egyidejű késedelmét kizárja. Az alperes tehát a 2010. november 12-én 17.550.000 forint összegben kiállított végszámlából anélkül vont le késedelmi kötbér címén 4.680.000 forintot, hogy felperes terhére a késedelem felróhatósága mint a kötbér fizetési kötelezettség feltétele megállapítható lenne. Ily módon a kötbér címén visszatartott összeggel alperes jogalap nélkül gazdagodott, azt a Ptk. 361. §-a alapján köteles megfizetni a felperes részére.

A lépcsőház áttervezésének díja iránti követelés vonatkozásában az elsőfokú bíróság az alperesi védekezésre tekintettel azt vizsgálta, hogy az áttervezésre a felperes által készített kiviteli terv hibája, a felperes hibás teljesítése miatt, vagy más okból került sor. Tényként állapította meg, hogy a kiviteli tervben a lépcső kialakítása az engedélyezési tervtől eltérően történt, továbbá, hogy az alperes 2010. szeptember 17-én felhívta felperest a kiviteli tervben a B. épület lépcsőházának az engedélyezési tervnek megfelelő kijavítására. Az, hogy a kiviteli tervben a B. épület lépcsőháza nem az engedélyezési tervnek megfelelően szerepel, a felek által 2010. szeptember 20-án felvett átadás-átvételi jegyzőkönyvben is rögzítésre került, mint ahogy az is, hogy ezért kérték a tervezőt, a lépcsőház kialakítását az engedélyezési tervnek megfelelően alakítsa át, emellett azt is rögzítették, a költségek csökkentése érdekében a lépcsőház nyitott-fedett kivitelen készüljön. A felperes az átadás-átvételi jegyzőkönyvben foglaltakra is figyelemmel a javított, módosított kiviteli tervlapokat 2010. szeptember 20-án leszállította az alperesnek.

A perben kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan véleménye alapján ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az is egyértelműen megállapítható, hogy a javított, módosított kiviteli tervnek megfelelően megvalósult lépcső megoldás nem egyezik az engedélyezési tervben szereplővel, a költségek csökkentését célzó alperesi kérés, megrendelés az engedélyezési tervben foglaltakhoz képest alaprajzi és szerkezeti változásokat eredményezett, az áttervezés szerinti megoldás nem az engedélyezési tervben foglaltak visszaállítását, hanem új terv kidolgozását eredményezte. Figyelemmel arra, hogy az eltérő lépcső megoldás tervezésére az alperes kérése alapján, a költségek csökkentése érdekében került sor, az új lépcső szakértő által megállapított tervezői díját alperes a Ptk. 361. §-a alapján jogalap nélküli gazdagodás címén köteles megfizetni a felperesnek.

A tervezői művezetési tevékenység ellenértékének megfizetésére irányuló kereseti követeléssel összefüggésben az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, létrejött-e a felek között tervezői művezetési szerződés, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerződés létrejötte megállapítható. Kifejtette, tényként volt megállapítható, hogy a 2011. január 4-i egyeztetést követően az általa készített szerződéstervezetet felperes megküldte az alperesnek, azt azonban az alperes nem fogadta el, hanem átdolgozta, módosította és módosított tartalommal küldte vissza aláírva a felperesnek. Az alperes által megküldött, aláírt tervezet a Ptk. 213. § (2) bekezdése szerinti új ajánlatnak minősül. Ezen alperesi ajánlatra a felperes 2011. február 18-án kelt levelében nyilatkozott. A felperesi levélben foglaltak az új alperesi ajánlat elfogadásának minősülnek, a művezetés kezdő napjának, a befejezés várható dátumának, továbbá a keltezési dátumnak a hiányára vonatkozó felperesi észrevételek nem érintik a szerződés lényeges, valamint az alperes által lényegesnek minősített feltételeit. Ily módon a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a felek között az alperes által megjelölt tartalommal létrejött a szerződés.

A továbbiakban az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a szerződés alapján felperes részéről történt-e teljesítés, és a szakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy a felperes tervezői művezetési tevékenységet végzett az alperes részére, amikor a földdel takart, előre nem ismert szerkezetek feltárásakor a felperes megkeresésére elkészítette az új, módosított terveket, a kérdéses szerkezetek pedig ezek alapján kerültek kivitelezésre. A szakvéleményben foglaltakat ..., valamint ... tanúvallomása is megerősíti. A tervezői művezetés körében felperes által végzett tevékenység értékét a szakértő 950.000 forint + áfa összegben állapította meg, amit alperes köteles a felperes részére megfizetni.

A felperes javára megítélt részösszegek után járó késedelmi kamat megfizetéséről az elsőfokú bíróság a Ptk. 301/A. §-a alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Az alperes fellebbezésében – annak tartalma szerint a keresetnek helyt adó részében – elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság tévesen, a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközően egyoldalúan és okszerűtlenül mérlegelve, egyes bizonyítékokat indokolatlanul figyelmen kívül hagyva állapította meg, hogy az építési engedély alapjául szolgáló tervek elkészítésére az alperes állításával szemben nem a 2007. december 28-án létrejött tervezési szerződés, hanem a felek között született újabb megállapodás alapján került sor és ebből téves következtetést levonva adott helyt 3.461.160 forint + áfa összegben jogalap nélküli gazdagodás címén az építési engedély alapjául szolgáló tervek ellenértékének megfizetése iránt előterjesztett kereseti kérelemnek. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy az engedélyezési terveket felperes a 2007. december 28-án megkötött törzsszámú szerződés alapján készítette el, amely szerződés szerint a felperest megillető tervezési díjat alperes hiánytalanul megfizette. Ezt támasztja alá a 2008 márciusára elkészült engedélyezési terv aláírólapja és az ugyancsak a felperes által készített és aláírt műszaki leírás, amely okiratok az építési engedélyezési terv alapjaként a számú tervezési szerződést jelölik meg. Ezen okirati bizonyítékok alapján nem kétséges, hogy a 2008 márciusára elkészült építési engedélyezési terv egy olyan egységes munkafolyamatot lezáró dokumentumként készült, amelynek alapját a 2007. december 28-án megkötött tervezési szerződés képezi, és amelynek keretében a felperes részéről 2008 márciusát megelőzően csak koncepció tervek készítésére került sor. Ezt támasztja alá ..., ... és ... tanúvallomása is. Ugyanakkor semmi nem bizonyítja azt a felperesi állítást, hogy az alperes halogató magatartása miatt csak két hónapos késedelemmel, a felperesi teljesítéssel egyidejűleg került sor „a korábbi változatra vonatkozó” szerződés aláírására, amit önmagában cáfol az a tény,

hogy a pályázati kiírás csak 2007. november 30-án jelent meg, ezen időpontot megelőzően tehát a szerződés aláírására nyilvánvalóan nem is kerülhetett volna sor. Az alperesi védekezést alátámasztó bizonyítékokat az elsőfokú bíróság anélkül hagyta figyelmen kívül, hogy eleget tett volna indokolási kötelezettségének. Nyilvánvalóan nem tekinthető e körben a Pp. 121. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség megfelelő teljesítésének az ítélet indokolásában annak rögzítése, hogy az elsőfokú bíróság véleménye szerint életszerű a felperesi védekezés abban a tekintetben, hogy az engedélyes terveken egyéb írásbeli szerződés hiányában tüntette fel a 2007. decemberi szerződés dátumát.

Az építési engedély alapjául szolgáló terv ellenértékére irányuló felperesi követelés vonatkozásában az ítélet indokolása egyébként is ellentmondásos, hiszen az a megállapítás, hogy e tervekre nézve a felek között újabb megállapodás született, a Ptk. 361. §-ának szubszidiárius jellegéből fakadóan kizárta teszi a felek közötti elszámolásra a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak az elsőfokú ítéletben foglaltak szerinti alkalmazását.

Az elsőfokú bíróság e körben az összszerszerűség vonatkozásában nem folytatta le a szükséges szakértői bizonyítást, illetve a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét megsértve a feleket nem tájékoztatta a szakértői bizonyítás szükségességéről, anélkül állapította meg mérlegeléssel a jogalap nélküli gazdagodás címén a felperest megillető összeget, hogy annak a Pp. 206. § (3) bekezdésében meghatározott feltételei fennállnának. Nem állapítható meg az ítélet indokolásából az sem, hogy milyen forrásból származik a számszaki módszer, aminek alapján az elsőfokú bíróság az építési engedély alapjául szolgáló tervek ellenértékét 11.221.160 forint + áfa összegben állapította meg.

Az elsőfokú bíróság a kiviteli tervek késedelmes felperesi szolgáltatása miatt a tervezői díj terhére késedelmi kötbér címén elszámolt 4.680.000 forint megfizetésére irányuló felperesi követelés elbírálásakor is a bizonyítékok egyoldalú mérlegelésével, az alperesi védekezést alátámasztó okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat indokolás nélkül figyelmen kívül hagyva járt el és adott helyt a felperes keresetének. A felperes tervszolgáltatási késedelmét vizsgálva az elsőfokú bíróság nem hagyhatta volna figyelmen kívül azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján egyértelműen megállapítható, a kiviteli terveket felperes nem csupán az orvostechnológiai kiviteli terv elkészítéséhez szükséges adatok hiányából fakadó mértékben nem készítette el határidőre, hanem a tervnek azokkal a részével sem készült el, amelyek a rendelkezésre álló adatok alapján elkészíthetők lettek volna. Ennek bizonyítására az elsőfokú eljárásban csatolt okirati bizonyítékok közül alperes kiemelte a 2010. február 10-én készült átadás-átvételi jegyzőkönyvet, amely rögzíti, hogy az átadott tervdokumentáció nem tartalmazza az épülethez szükséges parkoló terveket, valamint a 2010. április 14-én készült átadás-átvételi jegyzőkönyvet, amely szerint a tervdokumentáció még mindig hiányos, az a gépészeti kötet kivételével került ezen a napon átadásra. Az alperes utalt továbbá ... alperesi alkalmazott 2010. június 21-én felperesnek küldött e-mailjére, amely 8 pontban sorolja fel a felperes által átadott kiviteli tervek korábbi hiánypótlások ellenére is még fennálló hiányosságait.

Alperes hivatkozott arra is, a rendelkezésre álló bizonyítékok, így különösen ... Rebeka tervellenőr 12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt tanúvallomása alapján – amit ... alperesi alkalmazott ugyanezen tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomása is megerősít – az alperesi adatszolgáltatás felperes által állított hiánya a kiviteli terv elkészítését legfeljebb néhány helyiség vonatkozásában akadályozhatta, a több száz helyiségből álló ingatlan egyéb részei tekintetében a kivitelezési tervek elkészítésének semmilyen akadálya nem volt. Ezt támasztja alá a felperes alvállalkozójaként a kiviteli tervek elkészítésében tervezőként közreműködő ... 11. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomása is.

Mindezek mellett a dabasi rendelőintézet tervezett gép műszer beszerzésével kapcsolatban 2010. január 5-i keltezéssel ... által kiadott orvos-technológus állásfoglalás azt bizonyítja, hogy ebben az időpontban már rendelkezésre állt a végeleges műszerlista, így felperes megfelelő információkkal

rendelkezett a beszerzendő gépekről ahhoz, hogy a kiviteli terv orvos-technológiai részét is elkészíthesse.

Nem hagyhatta volna figyelmen kívül az elsőfokú bíróság azt sem, hogy az alperessel kötött szerződésben foglaltak alapján a felperes tisztában volt azzal, a konkrét gépek beszerzésére csak a közbeszerzési eljárás befejezését követően kerül sor, így ezt megelőzően a gépek pontos adatait alperes nem tudja szolgáltatni. Nem értékelte az elsőfokú bíróság azt sem, hogy a 2009. novemberi-decemberi projekt egyeztetések során a felperes egyetlen alkalommal sem jelezte, hogy az orvosi eszközökkel kapcsolatos adatszolgáltatás bármilyen problémát okozna, ezzel szemben többször is ígéretet tett a teljesítésre, amit 2010. január 28-i levelében is megerősített.

Az ítélet indokolásából az sem tűnik ki, hogy azon helyiségek vonatkozásában, amelyeket nem érintett az adathiány, a felperes miért nem tudta határidőre elkészíteni a terveket, különös tekintettel a kiviteli tervezési szerződés 27. pontjára, amely a megrendelő igényeinek maximális figyelembevételét írja elő a felperes számára. Az elsőfokú bíróság továbbá a tervellenőr igénybevételét is alaptalanul rója az alperes terhére, a tervellenőrzés ugyanis a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok szerint a perbeli esetben kötelező volt, azt a felperes által végzett munka igen alacsony színvonala is indokolta.

Mindezek alapján egyértelmű, hogy a késedelem kimentése körében felperes megalapozatlanul hivatkozik az alperesi adatszolgáltatás hiányosságaira.

A lépcsőház áttervezésével kapcsolatos tervezői díj igényre nézve alperes az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően továbbra is állította, a lépcsőház áttervezése a felperes hibás teljesítése miatt azért vált szükségessé, mert a lépcsők kiviteli tervét felperes saját önálló döntése alapján, anélkül készítette el az engedélyezett építési tervtől eltérően, hogy erre az alperestől megbízást kapott volna. Az alperes polgármestere ezért szólította fel felperest 2010. szeptember 17-i, az iratokhoz 14/A/13. alatt csatolt levelében a kiviteli tervben a lépcsőház engedélyezési tervnek megfelelő kijavítására, aminek a 2010. szeptember 20-án készült, az iratokhoz 14/A/14. alatt csatolt átadás-átvételi jegyzőkönyvből megállapíthatóan felperes a kiviteli terv alperesi felszólításnak megfelelően kijavított (módosított) lapjainak átadásával eleget tett, mégpedig anélkül, hogy az áttervezésért díjazásra tartott volna igényt.

Arra nézve, hogy a lépcsőház kiviteli tervének az engedélyezési tervtől eltérő elkészítését az alperes bármikor is kérte volna, semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. Ugyanakkor az, hogy a 2010. szeptember 20-i átadás-átvételi jegyzőkönyvet a felperes törvényes képviselője aláírta és utóbb sem támadta meg a jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozatát, azt bizonyítja, a felperes maga is elismerte, hogy az áttervezésre a kiviteli terv javításaként került sor, figyelemmel arra is, hogy a jegyzőkönyvben rögzített jognyilatkozatához a felperes kötve van. Tévesen, megalapozatlanul, iratellenesen tartalmazza ezért az elsőfokú ítélet indokolása azt, hogy a megvalósult lépcső megoldás azért nem egyezik meg az engedélyezési tervben szereplővel, mert az alperes kérésére történt a szerkezeti változtatás. Arra tekintettel, hogy az áttervezés a felperes hibás teljesítése miatt vált szükségessé, a kiviteli tervezési szerződés 11. pontjában, valamint a Ptk. 306. § (1) bekezdés b) pontjában figyelemmel a felperes semmilyen ellenértékre nem tarthat igényt e körben.

A fellebbezés szerint tévesen, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felek között tervezői művezetési szerződés jött létre, továbbá, hogy az általa végzett tervezői művezetési tevékenységért felperest a javára megítélt díj illeti meg. A tervezői művezetési szerződés felperes által megküldött tervezetének átdolgozott, módosított tartalommal történt visszaküldését az elsőfokú bíróság tévesen minősítette az alperes Ptk. 213. § (2) bekezdése szerinti új szerződéses ajánlatának, azt ugyanis az alperes nem ajánlatként, hanem tervezetként küldte meg a felperes részére. Akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperes válaszlevelében foglaltakat az alperesi szerződéstervezet (ajánlat) elfogadásaként értékelte. Az nem tartalmaz elfogadó nyilatkozatot, ezzel szemben kifogásolja a tervezet hiányosságait és azok

pótlását követően a tervezet ismételt megküldését kéri. Egyértelmű, hogy a felperes úgy ítélte meg, a tervezet olyan hiányosságokban szenved, amelyek miatt alkalmatlan joghatás kiváltására.

Nem értékelte az elsőfokú bíróság az alperes által kifogásolt azon körülményt sem e körben, hogy felperes az alperesi tervezet olyan pontját is kifogásolta, amely vonatkozásában korábban egyetértés volt. Ez a felperesi magatartás nyilvánvalóan rosszhiszemű, sérti az együttműködési kötelezettséget, így annak következményeit a felperesnek kell viselnie. Figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a 11. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatából is megállapíthatóan maga a felperes is úgy ítélte meg, nem volt közte és az alperes között tervezői művezetési szerződés.

A rendelkezésre álló bizonyítékok azt sem támasztják alá, hogy a felperes a kivitelezés során tervezői művezetési tevékenységet végzett volna. A 14/A/15. alatt csatolt építési naplóban erre nézve nincs bejegyzés. A kivitelezés során – az elsőfokú eljárásban már részletesen kifejtettek szerint – a felperes és a kivitelező közötti egyeztetést az tette szükségessé, hogy a felperes hibás teljesítése miatt a kiviteli terv nem felelt meg a minőségi és szakmai követelményeknek, így azok alapján a kivitelező nem tudott dolgozni. A felperesi tervezés hiányosságai következtében szükségessé váló egyeztetéssel összefüggésben felperes nem tarthat igényt díjazásra. Azt, hogy a kivitelezés során nem volt tervezői művezetés, ... építésvezető 12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomása is bizonyítja, ebben egyébként a kiviteli terv súlyos hibáira is utalás történik.

A felperes csatlakozó fellebbezésében a keresetet elutasító részében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és az alperes további 9.538.840 forint + áfa + járulékaik megfizetésére kötelezését, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, az építési engedély alapjául szolgáló tervek ellenértékének megfizetésére irányuló kereseti kérelem elbírálása során az alperesnek 2008 márciusában átadott tervdokumentáció ellenértékéként a felperest megillető összeg megállapításakor az elsőfokú bíróság a perben kirendelt ... igazságügyi szakértő által a felperesi észrevételekre 96/II. sorszám alatt előterjesztett válasziratban foglalt azon nyilatkozatból indult ki, amely szerint a mai szakmai gyakorlatban a ... Kamara díjszabása alapján meghatározásra került tervezői díj összegének kb. a fele érvényesíthető konkrét tervezési feladatoknál. Ebből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a miután a perbeli szakvélemény értelmében a tervdokumentáció végleges tervezői díjának összege 22.442.318 forint, a felperest 11.221.160 forint + áfa tervezői díj illeti meg, amelyből 3.461.160 forint + áfa összegre tarthat igényt. A felperes ügyvezetőjének megkeresése alapján ugyanakkor a ... Kamara 2015. október 12-i keltezéssel olyan tartalmú szakmai állásfoglalást adott ki, amely szerint nincs olyan kamarai irányelv, hogy a konkrét tervezési feladatoknál csak a kamara díjszabása szerinti tervezői díj 50%-a lenne érvényesíthető, a tervezőknek a tervdokumentáció készítése során a Kamara által készített hivatalos díjszámítást kell alkalmazniuk. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a szakértő idézett nyilatkozatát ítélkezése alapjául elfogadva a 2008 márciusában átadott tervdokumentáció szakértő által megállapított díját 50%-kal csökkentette és ennek alapulvételével állapította meg a felperest még megillető tervezői díj összegét. A csatlakozó fellebbezésben előadottakra figyelemmel ugyanis felperest a kereseti kérelem szerinti 13.000.000 forint + áfa vállalkozói díj illeti meg, így az elsőfokú bíróság által megítélt összegben felül alperes további 9.538.840 forint + áfa megfizetésére kötelezésének van helye. A hivatkozott kamarai állásfoglalást mellékelte csatlakozó fellebbezéséhez.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a csatlakozó fellebbezésével nem érintett részében az elsőfokú ítélet helyben hagyását kérte, lényegében helyes indokaira tekintettel. A fellebbezésben előadottakkal szemben – álláspontját részletesen kifejtve – állította, a csatlakozó fellebbezésben előadottakat meghaladóan az elsőfokú bíróság a lefolytatott nagy terjedelmű bizonyítás eredményét helytállóan értékelve a tényállást megfelelően állította meg és abból helyes jogi következtetést

levonva adott helyt a felperes módosított keresetének, továbbá indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett. Az alperes fellebbezésében lényegében megismételi az elsőfokú eljárás során tett előadásait, amelyet megalapozatlansága ugyanakkor a kiegészített szakvéleményben foglaltak alapján egyértelműen megállapítható.

A felperes egyebek mellett hangsúlyozta, a perbeli szakértői vélemény alapján egyértelműen megállapítható, hogy 2007. december 28-án, vagyis az építési engedélyezési tervezési szerződés aláírásának és a terv leszállításának napján az alperes megváltoztatta az addigi tervezési programot és egy teljesen eltérő műszaki tartalmú második építési engedélyezési tervet rendelt meg, amelyre azonban nem kötött szerződést annak ellenére, hogy a tervezési program változása esetére a 2007. december 28-i szerződés új szerződés megkötését vagy a meglévő módosítását írta elő. Alaptalanul állítja az alperes azt is, hogy az engedélyezési tervdokumentáció értékének meghatározására nézve nem áll rendelkezésre szakvélemény, a szakértő kiegészített szakvéleményében ugyanis erről több alkalommal is nyilatkozott, az építési engedély alapjául szolgáló, 2008 márciusában átadott engedélyezési terv tervezési díját 22.442.318 forintban állapítva meg.

A kiviteli tervek késedelmes szolgáltatására hivatkozással késedelmi kötbér címén jogosulatlanul visszatartott összeg vonatkozásában alaptalanul állítja alperes azt, hogy felperes sosem vetette fel az adatszolgáltatással kapcsolatos problémákat. Ezt az alperesi állítást egyebek mellett ... tanúvallomása, valamint a 2011. március 3-án kelt, 5/F/II/6. alatt csatolt alperesi e-mail is cáfolja. Nyilvánvalóan alaptalanul hivatkozik alperes arra is, hogy az adatszolgáltatást illetően semmiféle probléma nem merült fel, hiszen a kiviteli tervezési szerződésben 2009. november 15-i határidőre vállalta a kiviteli terv szintű adatszolgáltatást, ezzel szemben a megfelelő adatok szolgáltatására általa is elismerten 1,5 év elteltével sem volt képes.

Azt, hogy a szerződésben vállalt adatszolgáltatási kötelezettségének alperes nem tett eleget, a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény is alátámasztja.

Arra vonatkozóan, hogy az adatszolgáltatási késedelmével összefüggésben alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy az csak néhány helyiséget érint, felperes az elsőfokú eljárásban 91. sorszám alatt előterjesztett előkészítő iratában foglaltakra utalt, amelyben részletesen kifejtette, nem az egyes helyiségek alapterületének, hanem annak van meghatározó jelentősége, hogy az orvosi műszerek működését szolgáló gépészeti és villamos rendszerek az alperes által hivatkozottaknál nagyságrendekkel nagyobb területeket érintettek. Ezek a rendszerek a telepítés statikai részlettervezésén túlmenően az összes építészeti, épületgépészeti és villamos kialakítást alapvetően befolyásolják. Egyebekben ezen felperesi álláspont helytállóságát a szakértői vélemény is igazolja.

A lépcsőház áttervezésével kapcsolatos tervezői díjigény körében az alperes fellebbezésében előadottak azért tévesek és megalapozatlanok, mert a lépcső újratervezett megoldása nem az engedélyezési terv szerinti eredeti lépcső visszaállítását jelentette, hanem egy teljesen új lépcsőterv készült. Ezt a beszerzett szakértői vélemény egyértelműen bizonyítja, mint ahogy azt is, a lépcsőterv módosításának valódi oka az volt, hogy az alperes mint a rendelőintézet fenntartója, költségcsökkentést kívánt elérni. A felperes 2010. szeptember 17-én küldött, F/2. alatt csatolt e-mailjéből pedig az is megállapítható, hogy felperes közölte az alperessel, milyen feltételekkel (díj, határidő) készíti el a módosított lépcsőterveket.

Az alperes fellebbezésében előadottakkal szemben az elsőfokú eljárásban csatolt okirati bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy felperes tervezési művezetési feladatokat is végzett. Az építési naplóban ennek rögzítése azért maradt el, mert a kivitelező és a tervellenőr nem adták át felperesnek a naplót akkor, amikor heti rendszerességgel a helyszínen járt. A kiviteli terv alperes által állított hibáit a perbeli szakvélemény egyértelműen cáfolja, ugyanakkor egyértelműen megállapítja azt is, hogy a helyszíni feltárások hozta új helyzetekben, az ebből adódó koncepció változások esetében, illetve a tervmódosítások elkészítése esetében egyértelműen történt tervezői művezetés. A kirendelt szakértő által továbbá ennek ellenértéke is aggálymentesen meghatározásra került.

Az alperes fellebbezése érdemben megalapozatlan, a felperes csatlakozó fellebbezése megalapozatlan az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetést levonva adott helyt 9.511.160 forint tőke, valamint ebből különböző részszegek után az ítéletben megjelölt kezdő időponttól, az ítéletben meghatározott mértékben fizetendő késedelmi kamat vonatkozásában a felperes keresetének, míg ezt meghaladóan helytállóan utasította el azt.

Az elsőfokú bíróság ítéletét lényegében a perben kirendelt ... igazságügyi szakértő felek észrevételei alapján többször kiegészített, részletesen megindokolt, a Pp. 182. § (3) bekezdése szerinti hibáktól, hiányosságoktól mentes, aggálytalan szakvéleményének megállapításaira alapította, amelyeket együttesen értékelt a per egyéb adataival, a rendelkezésre álló bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelte és az alperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben indokolási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett, a felek elsőfokú eljárás során kifejtett jogi álláspontjára és azok értékelésére is kitérve. Mindezekre tekintettel nem áll fenn olyan ok, amely az elsőfokú bíróság ítéletének a másodlagos fellebbezési kérelem szerinti hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére szolgálhatna alapul.

A Fővárosi Ítéltábla túlnyomó részben az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett jogi álláspontját is osztotta, ezért az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltak megismétlése nélkül a fellebbezésben, illetve a csatlakozó fellebbezésben írtakra tekintettel csak az alábbiak rögzítését tartja szükségesnek.

Az engedélyezési tervdokumentáció ellenértékének megfizetésére irányuló kereseti kérelem elbírálása során az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő által a per teljes iratanyaga, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok és tanúvallomások, valamint a felek észrevételeinek figyelembevételével készített aggálytalan szakértői vélemény alapján, azt az egyéb bizonyítékokkal együttesen értékelve helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az építési engedély alapjául szolgáló, az alperesnek 2008 márciusában átadott engedélyezési tervdokumentációt a felperes nem a 2007. december 28-i keltezéssel aláírt tervezési szerződés, hanem az építészeti koncepció teljes megváltozása miatt a peres felek között ezt követően létrejött újabb megállapodás alapján készítette el. E körben az igazságügyi szakértői vélemény elsőfokú ítélet alapjául szolgáló megállapításaival ellentétes következtetés levonására az alperes fellebbezésében megjelölt okirati bizonyítékok, tanúvallomások nem alkalmasak. Ugyanakkor azt, hogy a 2007. decemberi tervezési szerződéstől eltérő tartalmú, emeletráépítéssel megvalósuló bővítésre, korszerűsítésre vonatkozó engedélyezési tervek az alperes igényei szerint készültek el, az is bizonyítja, hogy az alperes e tervdokumentáció alapján írta ki a kiviteli tervekkel kapcsolatos közbeszerzési eljárást.

A bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy miután a felek újabb megállapodása a tervezői díjra, mint a tervezési szerződés Ptk. 408. §-a szerinti lényeges tartalmi elemére nem terjedt ki, a 2008 márciusában átadott engedélyezési tervdokumentáció elkészítésére nem jött létre tervezési szerződés, így e tervdokumentáció ellenértékének megfizetésére felperes a Ptk. 361. §-a alapján a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint tarthat igényt. A szerződéses jogviszony létrejöttének a tervezői díjban mint lényeges szerződési feltételben történő megállapodás elmaradásából következő hiánya – a felek jogviszonyára irányadó egyéb speciális szabályok hiányából is következően – szükségképpen azt eredményezi, hogy a felek közötti elszámolásra csak a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kerülhet sor. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által helytállóan hivatkozott BH1996.163.

számú eseti döntésben foglaltakon kívül a BH2010.333. számú eseti döntésre is utal, amelynek értelmében a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazhatóságát önmagában a felek közötti szerződéses kapcsolat sem zárja ki, amennyiben a vagyoneltolódásra a szerződéses jogviszony nem adott jogalapot és az igazolatlanul előállott gazdagodás a szerződésszegés szabályai alapján sem orvosolható, annak visszatérítésére a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kerülhet sor. Erre is figyelemmel megalapozatlanul hivatkozik fellebbezésében az alperes arra, hogy az építési engedély alapjául szolgáló tervek vonatkozásában a felek között a 2007. decemberi szerződést követően létrejött újabb megállapodás ténye önmagában kizárná a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazhatóságát.

Megalapozatlanul állítja fellebbezésében az alperes azt is, hogy az engedélyezési tervdokumentáció ellenértékeként a felperesnek járó összeget az elsőfokú bíróság az ehhez szükséges különleges szakértelem hiányában, az eljárási szabályokat megsértve állapította meg anélkül, hogy erre nézve szakértői bizonyítást folytatott volna, illetve tájékoztatta volna a feleket annak szükségességéről.

Az iratokból megállapíthatóan a bizonyításra szoruló tények, a bizonyítási teher és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményei tekintetében az elsőfokú bíróság maradéktalanul eleget tett a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettségének, tájékoztatása egyebek mellett arra is kiterjedt, hogy „a tervezői díj megállapítása” a bíróság kompetenciáját meghaladó szakkérdés, igazságügyi szakértő kirendelését teszi szükségessé (12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 20. oldal első bekezdése). Az ezt követően felperesi indítványra lefolytatott szakértői bizonyítás során a felperes 89. sorszámú iktatott észrevételeiben foglaltak alapján 96-II. sorszám alatt előterjesztett szakvélemény kiegészítésében a szakértő vizsgálta azt, hogy az alperesnek 2008 márciusában átadott engedélyezési tervdokumentáció ellenértéke milyen összegben határozható meg és nyilatkozott annak a ... Kamara díjszabása alapulvételével történő számítási módszeréről is, az elsőfokú bíróság pedig ebből kiindulva, ezt a számítási módszert alkalmazva állapította meg az engedélyes tervek elkészítésének ellenértékeként a felperest jogalap nélküli gazdagodás címén még megillető összeget.

A felperes csatlakozó fellebbezésében arra hivatkozással támadja a keresetet elutasító részében az elsőfokú bíróság ítéletét, hogy a ... Kamara által az ítélet meghozatalát követő megkeresésére adott állásfoglalás szerint a perben kirendelt igazságügyi szakértő 96-II. sorszámú szakvélemény kiegészítésében foglaltakkal szemben nincs olyan kamarai irányelv, amely a tervezők számára a konkrét tervezési feladatoknál csak a kamara díjszabása szerinti tervezői díj felének alkalmazását teszi lehetővé, ezért nem lett volna helye a szakértő által a kamarai díjszabás szerint megállapított 22.442.318 forint tervezői díj felére mérséklésének az engedélyezési tervdokumentáció ellenértékeként a felperesnek járó összeg meghatározása során.

Az iratokból megállapíthatóan a szakértő a felperes 89. sorszámú észrevételében foglaltakra figyelemmel készítette el a 96-II. sorszámú szakvélemény kiegészítést, amely a perbeli engedélyezési tervdokumentáció ellenértékének meghatározása körében annak rögzítése mellett, hogy a ... Kamara díjszabása szerint kiszámított végleges tervezői díj összege 22.442.318 forint, tartalmazza azt a szakértői megállapítást is, hogy „A mai szakmai gyakorlatban a ... Kamara díjszabása szerint meghatározásra kerülő tervezői díj összegének kb. a fele érvényesíthető a konkrét tervezési feladatoknál, szerződésekben”.

A szakértőnek ezt a megállapítását az elsőfokú eljárás során felperes nem tette vitássá, annak ellenére, hogy arra lehetősége lett volna, továbbá nem volt elzárva attól sem, hogy arra nézve állásfoglalást kérjen a ... Kamarától. Ezért ezen szakértői megállapítás, illetve az elsőfokú bíróság arra alapított döntésének vitatása körében a csatlakozó fellebbezésben előadottak a Pp. 235. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú eljárásban már nem értékelhetők, mint ahogy a csatlakozó fellebbezés alátámasztására előterjesztett okirati bizonyíték sem.

Ezzel összefüggésben ugyanakkor megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, a csatlakozó fellebbezéshez csatolt kamarai állásfoglalás egyébként sem alkalmas a felperes által előadottak szerinti következtetés levonására, a 96-II. számú szakvélemény kiegészítés felperes által kifogásolt megállapításából ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy azt a szakértő nem valamely kamarai irányelvre, állásfoglalásra, hanem a tervezési szerződések megkötése során a „piacon” elérhető, ténylegesen érvényesíthető tervezői díjakkal kapcsolatos – az elsőfokú eljárásban kétségbe nem vont – gyakorlati ismereteire, szakmai tapasztalatára alapította.

Mindezekre tekintettel az engedélyezési tervdokumentáció ellenértéke vonatkozásában sem az alperesi fellebbezés, sem a felperes csatlakozó fellebbezése nem vezethetett eredményre.

Akkor sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor döntően a perben beszerzett igazságügyi szakértői véleményre alapítva, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat is értékelve azt állapította meg, hogy a kiviteli tervek késedelmes felperesi szolgáltatásának alapvetően az volt az oka, hogy az orvostechikai eszközök vonatkozásában a tervezési szerződés szerinti kiviteli terv szintű adatszolgáltatási kötelezettségének az alperes késedelmesen tett eleget, a szerződésben előírt adatszolgáltatási kötelezettség alperesi teljesítése hiányában az egészségügyi létesítmény kiviteli tervdokumentációja nem volt elkészíthető, az alperes mulasztása ezért a Ptk. 302. § b) pontja szerinti olyan jogosult késedelemnek minősül, amely a Ptk. 303. § (3) bekezdésére figyelemmel a felperes kötelezetti késedelmét kizárja, a felperesi késedelem hiányában késedelmi kötbér címén visszatartott összeggel az alperes jogalap nélkül gazdagodott.

E körben az alperesi fellebbezés lényegében az elsőfokú eljárásban már részletesen előadottak megismétlését tartalmazza, amely alperesi előadásokra az iratokból megállapíthatóan szakvéleménye elkészítése során az igazságügyi szakértő is figyelemmel volt az adatszolgáltatási késedelem tényének, a felperes tervszolgáltatási kötelezettségére gyakorolt hatásának, következményeinek értékelése során.

Emellett az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában részletesen értékelte a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok tartalmát, valamint az egyéb bizonyítékokat, rámutatva arra is, hogy az alperesi fellebbezésben felsorolt okiratokkal szemben a rendelkezésre álló bizonyítékok összességükben azt támasztják alá, hogy az alperes tisztában volt adatszolgáltatási kötelezettségével, annak szükséges tartalmával, jelentőségével, a felperes tervszolgáltatási véghatáridejének betarthatóságára gyakorolt hatásával, és az adatszolgáltatás hiányát felperes többször is jelezte.

Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, az alperes adatszolgáltatással kapcsolatos mulasztása azért is a teljes kiviteli tervdokumentáció elkészítését akadályozó körülményként értékelendő, mert a tervezési szerződésben a felek nem fokozatos tervszolgáltatásban állapodtak meg, ily módon a felperes tervezési szolgáltatása oszthatatlannak minősül, amiből az is következik, hogy a felperes által fokozatosan szolgáltatott terveknek önállóan nem kellett kivitelezésre alkalmasnak lenniük, így azt az alperes alappal nem is kérheti számon a felperesen.

A lépcsőház áttervezésének tervezői díja iránti igény vonatkozásában a fellebbezésben előadottakkal lényegében azonos tartalmú alperesi védekezésre, valamint arra tekintettel, hogy a felek között nem volt vitás, hogy a kiviteli tervben a lépcső kialakítása az engedélyezési tervtől eltérően történt, az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta azt, hogy a lépcső áttervezésére a kiviteli terv ezen hibája miatt vagy más okból került sor, és az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakat a 2010. szeptember 20-i átadás-átvételi jegyzőkönyv tartalmával egybevetve, a bizonyítékokat együttesen értékelve, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a lépcső áttervezése során a felperes a költségek csökkentését célzó alperesi kérésnek eleget téve az engedélyezési tervben foglaltakhoz képest alaprajzi és szerkezeti változásokat eredményező olyan megoldást alkalmazott, amely nem az engedélyezési tervben foglaltak visszaállítását, hanem új terv kidolgozását eredményezte, így annak a szakértő által megállapított tervezői díja a felperest jogalap nélküli gazdagodás címén megilleti. A

perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá az alperesnek azt az állítását, hogy a lépcső áttervezésével felperes a kiviteli terv hibáját küszöbölte ki, ezért a Ptk. 306. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a szerződés 11. pontja alapján az áttervezésért semmilyen ellenértékre nem tarthat igényt.

A tervezői művezetési tevékenység ellenértékének megfizetésére irányuló kereseti követelés vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla annyiban osztja az alperesi fellebbezésben előadottakat, hogy a felperes 2011. február 18-án kelt levelében foglalt nyilatkozatát az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az alperes által megküldött szerződéstervezetet szerződési ajánlatot elfogadó nyilatkozataként, és ezért tévesen állapította meg a felek között a tervezői művezetési szerződés létrejöttét. A felperes válaszleveléből ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy a tervezői művezetés kezdő napjának, a befejezés várható dátumának, valamint a keltezés dátumának a szerződésben történő rögzítését a felperes lényeges feltételnek tekintette, a Ptk. 205. § (2) bekezdésére figyelemmel ezért a szerződés létrejöttéhez az e feltételekben való megállapodásra is szükség lett volna, ennek hiányában a szerződés nem jött létre. Ezzel összefüggésben megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a fellebbezésében előadottakkal szemben az elsőfokú eljárás során az alperes nem vonta kétségbe azt, hogy az általa készített, a felperesnek aláírva megküldött szerződéstervezet új szerződési ajánlatnak minősülne, 2012. szeptember 4-én 14. sorszámon benyújtott előkészítő iratában maga is úgy nyilatkozott, az általa javított verzió új ajánlatnak minősül, amelyet azonban felperes már nem fogadott el.

Az elsőfokú bíróság tervezői művezetési szerződés létrejötte tekintetében elfoglalt téves álláspontja ugyanakkor e kereseti kérelem érdemi elbírálására nem hatott ki. Nem tévedett ugyanis az elsőfokú bíróság, amikor az igazságügyi szakértői véleményre alapítva, azt az egyéb bizonyítékokkal együttesen értékelve azt állapította meg, hogy az ítélet indokolásában megjelölt tevékenységekkel felperes tervezői művezetést végzett az alperes részére, amelynek ellenértékeként jogalap nélküli gazdagodás címén a szakértői véleményben megállapított összegre jogosult.

Az alperesi fellebbezésben hivatkozott bizonyítékok nem alkalmasak az aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény részletes indokolással alátámasztott azon megállapításának megdöntésére, aggályossá tételére, hogy felperes részéről történt tervezői művezetés. Az ebben a körben a felperes által készített kiviteli tervek hibáival kapcsolatos alperesi előadás megalapozottságát pedig az igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleményében egyértelműen cáfolta, megállapítva, a kiviteli tervek megfeleltek a jogszabályokban és a szakmai előírásoknak.

Az alperes fellebbezésében a kereset jogalapját és megszerzését is vitatva kérte elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, így nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy a Fővárosi Ítéltábla az megszerzés körében az alperes árával növelt összegben történt marasztalása helytállóságát, megalapozottságát is vizsgálja.

A per tárgyát képező felperesi tervezői, tervezői művezetési tevékenység időpontjában hatályos, így ezen tevékenységek ellenértékének a felek közötti elszámolásakor alkalmazandó az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 259. § 6. pontja szerint ellenérték: bármilyen vagyoni előny, ideértve a meglévő követelés mérséklésére elismert vagyoni értéket is, de ide nem értve a kártérítést. A jogalap nélküli gazdagodásról a Ptk. 361-364. §-ai rendelkeznek. A 364. § a nem szabályozott kérdésekben a jogalap nélküli gazdagodásra egyébként a kártérítés szabályainak megfelelő alkalmazását írja elő. E jogszabályi rendelkezésekből pedig az következik, hogy a jogalap nélküli gazdagodás címén járó, a kártérítéssel azonos megítélés alá eső ellenérték áfa fizetési kötelezettséget nem von maga után.

Tekintettel arra, hogy a felperes módosított, leszállított keresete valamennyi részkövetelés vonatkozásában jogalap nélküli gazdagodás címén bizonyult megalapozottnak, az alperes által

fizetendő összeg nem esik áfa fizetési kötelezettség alá. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az alperest az áfával növelt marasztalási összeg és járulékai megfizetésére kötelezte.

Ezzel összefüggésben megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kiviteli tervezési szerződés alapján 2010. november 12-én kiállított felperesi végszámlában szereplő 17.550.000 forint vállalkozói díj az áfát is tartalmazó bruttó összeg, továbbá hogy ezt a számlát az alperes késedelmi kötbér követelését beszámítva az áfát is tartalmazó bruttó 12.870.000 forint összegben fizette ki, amiből az következik, hogy a számla összegéből késedelmi kötbér címén visszatartott 4.680.000 forint is bruttó, vagyis az áfát tartalmazó összegnek minősül. Ezen összeg vonatkozásában a marasztalási összeg áfával történő növelésének emiatt sem lehet helye.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – túlnyomó részt helytálló indokaira utalással, kisebb részben eltérő jogi indokolással – helybenhagyta.

Sem az alperes fellebbezése, sem a felperes csatlakozó fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján felperest kötelezte az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték állam javára történő megfizetésére, az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett.

Miután az alperesi fellebbezés és a felperesi csatlakozó fellebbezés egyaránt megalapozatlannak bizonyult, a felek által a másodfokú eljárásban előlegezett költségekre is figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla egyebekben a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

, 2017. május 23.

. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k. előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k. bíró